

TEST RECAPITULATIV BACALAUREAT

- **Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele IX-XVIII)**
- **Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII-XX)**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Influența ungară la est de Carpați era în pericol, datorită nemulțumirilor și revoltelor românilor și datorită presiunilor Poloniei [...]. Atunci, regele ungar, a ales dintre românii maramureșeni [...] pe un cneaz local înnobilit numit Dragoș, pe care l-a trimis în Moldova [...] spre a-i atrage pe localnici și a conduce acea țară în numele suveranului ungar. Dragoș, de aceeași etnie cu localnicii, a fost acceptat ca voievod într-o regiune din Moldova [...]. Totuși, românii de acolo erau nemulțumiți de dominația ungară [...]. Prin urmare de această situație a profitat un alt român din Maramureș, numit Bogdan. [...] cu o ceată de o sută până la două sute de cnezi credincioși, a trecut munții în Moldova. Aici, el [...] i-a alungat pe urmașii și rudele lui Dragoș și a proclamat Moldova independentă de Ungaria.”

(I. A. Pop, *Istoria românilor*)

B. „Basarab era încă vasalul regelui maghiar Carol-Robert, care-l numește voievodul nostru, dar nici creșterea puterii sale, nici politica externă activă pe care o ducea pe cont propriu în sud și în răsărit nu puteau fi pe placul Ungariei. De aceea, în 1330 [...], luând drept pretext ocuparea de către Basarab a unor teritorii socotite ca aparținând coroanei, Carol-Robert pornește o expediție împotriva aceluia pe care-l numește în mai multe rânduri «răzvrătit», «nesupus», «necredincios»... După reocuparea Severinului și respingerea cererilor de pace ale voievodului, care se oferea să recunoască suveranitatea regelui și care promitea pe deasupra un tribut anual [...], Carol-Robert pătrunde în Țara Românească, ajunge până la Argeș, dar este obligat să se retragă spre Transilvania fără a fi reușit să angajeze o luptă decisivă cu oastea românilor [...]”

(V. Georgescu, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți numele regelui maghiar precizat în sursa B. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa A, o informație referitoare la înscăunarea lui Dragoș în Moldova. **2 puncte**
3. Menționați un voievod român la care se referă sursa A, respectiv sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare care susține retragerea regelui maghiar din Țara Românească. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). **7 puncte**
6. Prezentați două instituții centrale din spațiul românesc în secolele al XIV-lea al XVI-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între proiectele politice referitoare la statul român modern, elaborate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Lovitura de stat [...], de la 2/14 mai 1864, a netezit drumul de punere rapidă în aplicare a reformelor [...] economice și sociale. Pivotal a fost așa-numita Lege rurală, decretată la 14/26 august 1864, prin care se institua o mare reîmpărțire a pământului. Ea recunoștea drepturile depline de proprietate ale clăcașilor asupra pământului pe care îl aveau conform prevederilor legale anterioare, care le alocaseră suprafețe agrare pe baza numărului de animale de tracțiune,

adică de capacitatea de producție a fiecărui țaran. [...] [Alexandru Ioan] Cuza a făurit planuri ambițioase de înzestrare a noului stat cu instituții moderne. El a acordat o atenție deosebită sistemului juridic, pe care era nerăbdător să-l reorganizeze în conformitate cu nevoile unui stat european. [...] În scopul formării unei populații informate și productive, el a propus ca învățământul să fie accesibil tuturor claselor sociale [...]. În acest sens, a promulgat Legea învățământului general din 1864, care reglementa instruirea la toate nivelurile, acordând o atenție particulară învățământului primar prin stabilirea principiului de gratuitate și obligativitate a acestuia. Întreaga legislație din vremea lui Cuza a fost marcată de tendința guvernului central de a-și spori autoritatea față de instituțiile autonome. [...] De la începutul domniei sale Cuza s-a dovedit a fi partizan al statului secular. El a hotărât să aducă în totalitate Biserica Ortodoxă sub supravegherea statului, excepție făcând problemele strict religioase, obiectiv pe care l-a a tins într-o mare măsură. [...] Din punct de vedere economic, cea mai importantă dintre legile referitoare la biserică se referă la secularizarea pământurilor mănăstirești, care reprezentau aproape un sfert din teritoriul național. Legea, care a intrat în vigoare în 1863, a transferat aceste întinse suprafețe agricole sub controlul statului și a pus astfel capăt rolului important pe care mănăstirile îl jucaseră în viața economică a țării încă din Evul Mediu.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K.Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți conducătorul statului român precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa dată, actul legislativ din 14/26 august 1864 și o caracteristică a acestuia. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la „Legea învățământului general”. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la legea din 1863, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia un proiect politic elaborat în anul 1848, în spațiul românesc, a contribuit la constituirea statului român modern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL AL III-LEA

30 puncte

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a spațiului românesc în Evul Mediu și la începuturile modernității, având în vedere:

- menționarea a câte două autonomii locale atestate în spațiul românesc intracarpatic, respectiv în spațiul românesc extracarpatic, în secolele al IX-lea – al XIII-lea;
- precizarea statului medieval din spațiul românesc sud-carpatic și prezentarea unei acțiuni desfășurate pentru constituirea acestuia în secolul al XIV-lea;
- precizarea a două fapte istorice desfășurate pentru constituirea sau consolidarea statului românesc din Estul Carpaților, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția unei instituții centrale din spațiul românesc la începutul secolului al XVIII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric. **Notă!** Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

BAREM EVALUARE ȘI NOTARE

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Carol Robert de Anjou*; **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: „*Atunci, regele ungar, a ales dintre românii maramureșeni [...] pe un cneaz local înnobilit numit Dragoș, pe care l-a trimis în Moldova [...] spre a-i atrage pe localnici și a conduce acea țară în numele suveranului ungar*”; etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru oricare din răspunsurile: *Dragoș; Bogdan*;
3 puncte pentru răspunsul: *Basarab*; **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**;
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: *Cauză: datorită nemulțumirilor și revoltelor românilor și efect: Ifluența ungară la est de Carpați era în pericol; SAU cauză: Totuși, românii de acolo erau nemulțumiți de dominația ungară [...], și efect: Prin urmare de această situație a profitat un alt român din Maramureș, numit Bogdan*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea două instituții centrale din spațiul românesc în secolele al XIV-lea al XVI-lea. **(1px2=2p)**
Exemple: *Domnia; Sfatul Domnesc; Biserica*;
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei instituții centrale din spațiul românesc - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la instituția centrală. **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între proiectele politice referitoare la statul român modern, elaborate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea; **Exemple:** *prevăd înlăturarea regimului fanariot și revenirea la domniile pământene*; etc. **Se punctează exclusiv menționarea asemănării (nu se iau în considerare alte informații).** **Punctajul se acordă pentru orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Alexandru Ioan Cuza/Cuza*; **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: *al XIX-lea* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: *Legea rurală*; **3 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a acestuia **Exemplu:** *se instituia o mare reîmpărțire a pământului* etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la „*Legea învățământului general*” **(3px2=6p)**
Exemple: *reglementa instruirea la toate nivelurile, acordă o atenție particulară învățământului primar* etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la legea din 1863 **câte 3 puncte** pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemplu: *Legea din 1863 a vizat fondul funciar deținut de mănăstiri. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: cea mai importantă dintre legile referitoare la biserică se referă la secularizarea pământurilor mănăstirești, care reprezentau aproape un sfert din teritoriul național și Legea, care a intrat în vigoare în 1863, a transferat aceste întinse suprafețe agricole sub controlul statului* etc. **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** *adoptarea Proclamației de la Islaz* etc.) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că etc.) și concluzia (așadar, astfel etc.)

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **Câte 2 puncte** pentru menționarea oricăror două autonomii locale atestate în spațiul românesc intracarpatic, respectiv în spațiul românesc extracarpatic, în secolele al IX-lea – al XIII-lea (**de exemplu:** *voievodatele conduse de Gelu, de Glad, de Ahtum*, respectiv *voievodatele conduse de Litovoi, de Seneslau, cnezatul lui Ioan* etc.) **(2px4=8p)**

- **1 punct** pentru precizarea statului medieval Țara Românească;

- **2 puncte** pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate pentru constituirea acestuia în secolul al XIV-lea (**de exemplu:** *Basarab aduce sub autoritatea sa autonomiile locale de la sud de Carpați, Basarab obține independența în urma bătăliei de la Posada 1330* etc.)

- **2 puncte** pentru prezentarea acțiunii menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiune și se utilizează relația cauză-efect

- **1 punct** pentru precizarea doar a unei informații referitoare la acțiunea menționată

- **Câte 3 puncte** pentru menționarea a două fapte istorice desfășurate pentru constituirea sau consolidarea statului românesc din estul Carpaților, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea (**de exemplu:** *participarea voievodului Bogdan la acțiuni militare împotriva Ungariei, întemeierea Mitropoliei Moldovei cu sediul în Suceava, organizarea instituțiilor centrale* etc.) **(3px2=6p)**

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la evoluția unei instituții centrale din spațiul românesc la începutul secolului al XVIII-lea (**de exemplu:** *Intervenția Imperiului Otoman are consecințe nefavorabile asupra evoluției domniei la începutul secolului al XVIII-lea., Instituția domniei cunoaște transformări radicale la începutul secolului al XVIII-lea. etc.*)

- **4 puncte** pentru susținerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că etc.) și concluzia (așadar, astfel etc.)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat

- **1 punct** pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat

- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)

- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice.**

- **1 punct** pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**